

Závěr

Cílem mé diplomové práce bylo přehledně představit a vysvětlit základní daňové povinnosti, se kterými se neziskové organizace a převážně občanská sdružení mohou nejčastěji setkat při své činnosti. Nezřídka jsem vycházela ze svých zkušeností, které jsem získala ve funkci tajemníka sportovního klubu stolního fotbalu a člena výkonného výboru Svazu stolního fotbalu České republiky.

Nejširší prostor jsem věnovala dani z příjmů právnických osob. Jak jsem již uvedla v úvodu, je to jediná daň, které se žádná právnická osoba - sdružení nevyjímaje - nevyhne. Sdružení jsou za podmínek ZDP poplatníkem daně z příjmů právnických osob vždy za určité zdaňovací období. Aby bylo možné výši daně vyčíslit, vymezila jsem předmět daně, tedy příjmy sdružení plynoucí, které je subjekt povinen zahrnout do základu daně, a výdaje, které se na dosažení, zajištění a udržení příjmů vynakládají a které poplatník zákonně prokáže.

Příjmy, kterých sdružení dosahují, jsou ve velké většině osvobozeny od daně nebo vůbec předmětem daně nejsou. Toto vyplývá z faktu, že sdružení nejsou založena za účelem zisku. Výdaje, které sdružení vynakládají pro dosažení, zajištění a udržení svých příjmů, jsou proto daňově neuznatelné. Týká se to např. pro sdružení tak typických příjmů, jako jsou dotace nebo příspěvky na provoz z veřejných rozpočtů (stát, kraj, obec, atd.), které nejsou předmětem daně z příjmů právnických osob.

Sdružení nemusí provozovat pouze činnosti neziskového charakteru, ale mohou mít i hospodářskou činnost, která je vedlejší činností. Hospodářská činnost má napomoci sdružení efektivněji využívat svého majetku a hlavně rozšířit příjmy, aby sdružení mohla lépe financovat činnosti pro dosažení hlavních cílů sdružení. U sportovního klubu stolního fotbalu je hlavním cílem propagace a trénink stolního fotbalu. Pro nákup stolů pro své členy a pořádání sportovních turnajů může sportovní klub získat peníze z hospodářské činnosti, jakou je např. pronájem a prodej stolních fotbalů na základě živnostenského oprávnění.

Sdružení při svých činnostech mohou často spolupracovat se zahraničními subjekty. V případě, že sdružení plynou z této spolupráce příjmy, je důležité řídit se nejen českými

zákony ale také mezinárodními smlouvami pro zamezení dvojího zdanění. Není jednoznačná rada, jak postupovat u mezinárodního zdanění příjmů. Radu v tomto směru může poskytnout daňový poradce nebo správce daně.

Členské příspěvky řeší ZDP hned na několika místech a v několika souvislostech z pohledu příjmů nebo výdaje:

1. Členské příspěvky, které platí člen za své členství ve sdružení, jsou vždy předmět daně z příjmů právnických osob, pokud jejich výběr nepředpokládají stanovy sdružení.
2. Ty členské příspěvky, jejichž výběr předpokládají stanovy sdružení, jsou osvobozeny od daně z příjmů právnických osob.
3. Členské příspěvky, které platí sdružení, jako člen jiné neziskové organizace, ale toto členství není povinné pro výkon podnikání podle zvláštních zákonů, je výdaj sdružení, který není daňově uznatelný, ačkoliv být členem neziskové organizace je pro sdružení důležité pro dosahování příjmů. Pokud by sdružení prokázalo přímou souvislost příjmů s výdajem na členství v organizaci, potom by se o uznání výdajů dalo hovořit. V těchto sporných případech je nejlepší obrátit se na odborníky - nejlépe správce daně.

Nedostatkem při výpočtu základu daně z příjmů právnických osob jsou položky zvyšující základ daně, kam patří i částky, které nelze podle ZDP zahrnout do daňově uznatelných výdajů, což jsou i náklady na reprezentaci. Myslím si, že tento výdaj by neměl zvyšovat základ daně. Jedná se totiž o výdaj, bez jehož vynaložení by často občanská sdružení ve sportovních odvětvích neměla šanci získat prostředky od jiných subjektů, ať už ve formě dotace nebo sponzoringu. Podpora sportovních odvětví se odvíjí od toho, jestli je daný sport provozován na vrcholové úrovni. Důraz se klade hlavně na účast sportovců v soutěžích národních týmů. Tento postoj zaujímá např. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, které sleduje několik let, jak si reprezentace daného sportovního odvětví stojí na světové scéně, a až na základě tohoto letitého monitoringu a dobrých výsledků rozděljuje finanční podpory.

Za velké plus komplexně pro celý neziskový sektor, nejen pro sdružení, považuji tzv. 30 % odpočet od základu daně z příjmů právnických osob. Částka odpočtu od základu daně se pohybuje zjednodušeně řečeno od 300.000 Kč do 1.000.000 Kč. Jedná se o velkou úlevu, protože pro řadu menších sdružení to znamená, že jejich základ daně bude buď nulový, nebo velmi nízký, a proto ušetřenou daň, kterou by museli odvést, mohou použít na investice do

sdužení, jako je např. nákup nového potřebného vybavení. Jen je škoda, že se jedná o téměř ojedinělou úlevu, kterou mohou občanská sdružení využít.

Velké mínus je nulové zvýhodnění pro sdružení u výše daně a slev na dani z příjmů právnických osob. Tady zákon subjekty podnikající a subjekty nezřízené za účelem podnikání vůbec neodlišuje. S ohledem na neziskový charakter sdružení by příjmy dosahované z hlavní činnosti měly být zařazena do nižší sazby daně nebo by sdružení měla mít vyšší slevy na zaměstnance se zdravotním postižením.

Daň z příjmů fyzických osob se vztahuje na sdružení jako na plátce této daně za zaměstnance ze závislé činnosti nebo funkčních požitků u členů statutárních orgánů. Zákon opět nerozlišuje zaměstnance podnikatelské sféry od subjektů s nepodnikatelskými záměry. Finanční zatížení na odvodech na pojistném je stejné u obou typů zaměstnavatelů. Přitom ovšem, pokud porovnáme odvody podnikatelů fyzických osob, jedná se o výrazně nižší zatížení. I díky tomu zaměstnavatelé využívají velmi často poměrů mimo pracovní smlouvy podle zákoníku práce. Pracovníci jsou zaměstnáváni např. na dohodu o provedení práce, „falšuje“ se odpracovaná doba tak, aby se nedosáhlo 150 zákonem povolených hodin dříve, než je práce u konce, a odvody pojistného si odvádí pracovník sám a navíc se dále zaměstnavatel zbavuje dalších povinností, jakými jsou nemocenské, úrazové dávky pro případ nemoci, těhotenství, úrazu apod., kde nevyplácí nic. Celá situace je výsledkem nedostatku příjmů sdružení, které se následně snaží ušetřit, kde se dá a „rukojmím“ se stává potencionální zaměstnanec, který přichází o veškeré zaměstnanecké výhody a jistoty.

Daň z přidané hodnoty je naopak již ve svém charakteru typem daně, která se vztahuje na provozování ekonomické činnosti ve smyslu výkladu ZDPH s obratem nad 1.000.000 Kč nebo na pořízení zboží ze zahraničí nad limit 326.000 Kč. Zde se opravdu úlevy pro sdružení nedovolávám, i když možnosti by se najít daly - např. vyšší limit pro obrat i zahraniční nákup zboží, vyloučit konkrétní druhy zboží pro sdružení z předmětu daně nebo úplně vyloučit sdružení z účinnosti zákona o DPH, jak je tomu ve skandinávských zemích.¹

Výčet daňových povinností jsem v diplomové práci uzavřela daní silniční, daní z nemovitostí, daní dědickou a darovací. U těchto daní jsem popisovala pouze ty prvky daňově právního

¹ HUDCOVÁ, Zdenka. Daňový režim neziskových organizací v ČR a ve vybraných zemích EU

vztahu, které se vyznačují určitými odlišnostmi pro občanská sdružení. Poplatníkem výše uvedených daní se sdružení stane, když naplní zákonem stanovené podmínky - zakoupí auto, se kterým provozuje podnikatelskou činnost, stane se dědicem ze závěti, má ve vlastnictví nebo nájmu pozemek či nemovitost atd. ZDN jako jediný hovoří o sdružení občanů jako o jednom typu subjektu daně, který může využít osvobození od daně právě z té pozice, že je sdružením občanů.² Ostatní zákony zařadily sdružení pod právnické osoby bez dalšího rozdělení. Osvobození od daně pro právnické osoby je v těchto zákonech spojeno s konkrétním předmětem daně a subjekt, který s předmětem daně nakládá, již není blíže určen. Myslím si, že by i daň silniční, daň dědická a darovací měly zohlednit neziskový charakter sdružení, jak je tomu u daně z nemovitostí, a uvádět sdružení občanů jako subjekt daně s konkrétními výhodami, jakými jsou osvobození od daně nebo nižší sazba daně.

Závěrem chci říci, že neziskový sektor má obecně velké problémy se získáváním finanční podpory jak z veřejných zdrojů, tak od soukromých subjektů. Není snadné přesvědčit kohokoliv, zvláště v době doznívající finanční krize, že prostředky, které by vám mohli poskytnout, jsou opravdu nezbytnými prostředky pro řádné fungování neziskové organizace. U občanských sdružení je situace opět o trochu komplikovanější v tom, že první věc, na kterou lidé přestanou přispívat, když mají hluboko do kapsy, jsou volnočasové aktivity všeho druhu. Na jednu stranu se tento postoj dá pochopit, opravdu se nejedná o životně potřebné služby. Na druhou stranu bychom si měli uvědomit, jak podstatné je vyplnit prostor, který máme mimo pracovní dobu. U velkého množství lidí vede přemíra nevyužitého volného času k zahálce, u mladých potom ke kriminalitě a u seniorů dokonce až k depresím, které jim ubírají na síle do života. Proto se důležitost občanských sdružení a jejich činností nesmí podceňovat či opomíjet.

Nefunkčnost neziskového sektoru, potažmo oblasti občanských sdružení, bude mít špatný vliv na vývoj celé společnosti. Chtěla jsem upozornit na velký význam občanských sdružení a na to, že jejich fungování by mělo být co nejvíce podporováno ze strany státu. Když už ne finančně, což je v současné době pochopitelné, tak aspoň usnadněním orientace v legislativě a úlevami z daňového zatížení.

² § 4 odst. 1 písm. f) a § 9 odst. 1 písm. f) z. č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí